

Průběžné hodnocení za 1. pololetí 2019

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ

Průběžné hodnocení k 30. 6. 2019 je výstupem projektu *Hodnocení Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (PRV 2014–2020). Zpráva shrnuje finanční a věcný pokrok realizace PRV k 30. 6. 2019 a vyhodnocuje jej v rámci odpovědí na společné a specifické evaluační otázky 1–21 s výjimkou otázek zaměřených na synergie a komplementarity, které nejsou součástí průběžného vyhodnocování v rámci pololetních zpráv a budou znovu vyhodnoceny až v rámci rozšířeného hodnocení.

Celkový přístup k hodnocení

Průběžné podzimní hodnocení 2019 je založeno na kombinaci kvantitativních a kvalitativních evaluačních metod, které byly využity pro přípravu odpovědí na jednotlivé evaluační otázky. Zvolené metody vychází z vodítek EU pro hodnocení PRV, především z *Pokynů k vyhodnocení otázek 1–21 pro Střednědobé hodnocení 2017*¹.

Kontext hodnocení

K 30. 6. 2019 bylo v PRV vypsáno 7 kol výzev stejně jako v minulém hodnoceném období. V druhé polovině roku 2019 tak probíhal pouze kontinuální příjem pro operaci 4.3.1 Pozemkové úpravy a rovněž probíhal příjem pro opatření M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER a opatření M20 Technická pomoc. V případě plošných opatření probíhá podávání žádostí o dotaci formou tzv. Jednotné žádosti od roku 2015. Dále v režimu plošných opatření probíhá také sběr žádostí o dotace v rámci opatření Zalesňování zemědělské půdy a žádostí o zařazení v neprojektových lesnických opatřeních (Zachování porostního typu hospodářského souboru a Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin).

Finanční pokrok realizace

Celkové čerpání PRV k 30. 6. 2019 činí 1 917 010 396 EUR², což představuje 54,3 % celkové alokace na PRV. Oproti 31. 12. 2018 byl dosažen pokrok ve výši 11,4 procentního bodu.

V rámci environmentálních (plošných) opatření³ bylo k 30. 6. 2019 celkem proplaceno 1 454 621 608 EUR, což činí dvě třetiny alokace na tato opatření (66,5 %). Nejvyššího pokroku dosahuje čerpání v opatření M11 Ekologické zemědělství (77,6 %), nejnižšího pak opatření M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů (27,2 %).

¹ Assessment of RDP results: How to prepare for reporting on evaluation in 2017 a Annex 11 – Fiches for answering common evaluation questions for RDP 2014 – 2020; European Commission (2016)

² Pro přepočítání byl po konzultaci se zadavatelem použit kurz ECB k 31.12. 2018 ve výši 25,724 CZK/EUR

³ Do environmentálních (plošných) operací jsou zahrnuty opatření M10, M11, M12, M13, M14, M15 a operace 8.1.1.

U projektových opatření⁴ bylo od počátku programového období k 30. 6. 2019 proplaceno 8 109 projektů s celkovou výší veřejných prostředků 462 388 788 EUR. Tato částka zahrnuje i splátky dotace v operaci 6.1.1. Zahájení činnosti mladých zemědělců (1 058 subjektů). Celkové čerpání v projektových operacích k 31. 12. 2018 představuje 34,5 % alokace na projektové operace (nárůst oproti konci roku 2018 o 9 procentních bodů). Nejvyšší míry čerpání u projektových opatření představují investiční operace 4.3.1 Pozemkové úpravy (42,4 %), 4.3.2 Lesnická infrastruktura (48,7 %), 4.1.1 Investice do zemědělských podniků (52,0 %), 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců (50,2 %), 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství (44,3 %) a 8.6.2 Technické vybavení dřezpracujících provozoven (38,4 %).

Věcný pokrok

Věcný pokrok realizace jednotlivých operací je popsán ve zprávě v kapitole 3.3 v rámci jednotlivých opatření, které vstupují do hodnocení a do odpovědí na jednotlivé evaluační otázky.

Obdobně jako v minulém hodnoceném období (k 31. 12. 2018), nejvyšší věcný pokrok u projektových operací dosahují operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků, 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců a podopatření 8.6. U výše zmíněných operací byla zaznamenána i nejvyšší míra čerpání dotace vůči dané alokaci.

Nízký implementační pokrok k 30. 6. 2019 vykazují i nadále počty účastníků na vzdělávacích akcích (1.1.1) s výjimkou prioritní oblasti 2B mladí zemědělci. Nízký implementační pokrok byl rovněž zaznamenán v operaci 6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů, v operacích 16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů a 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů. Rovněž implementace projektů opatření M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER je stále na spíše nízké úrovni, ale odpovídá zpoždění začátku realizace jednotlivých projektů v rámci opatření M19.

Celková plocha podpořená v rámci AEKO přesahuje stanovenou cílovou hodnotu přibližně o 11 % a zaznamenává nadále mírně rostoucí trend. Míra naplnění cílové hodnoty v opatření M11 Ekologické zemědělství vykazuje 111 % a meziročně vzrostla o cca 4 %. Implementace dalších environmentálních opatření M12 a M13 vykazují rovněž setrvalý nebo velmi mírně rostoucí trend. V případě opatření M12 dosahuje závazková plocha 106 % cílové hodnoty (meziroční nárůst o 0,4 %) a plochy závazků v opatření M13 rovněž přesahují cílovou hodnotu o cca 1 %.

Výrazný meziroční nárůst věcného plnění je zaznamenán v případě opatření M15, především potom operace 15.1.1, jejíž plocha závazků se meziročně zvýšila o více než 11 %. Věcný pokrok operace 15.2.1 vykazuje nižší tempo, plocha závazků se meziročně zvýšila o necelých 5 %.

Vyhodnocení evaluačních otázek

Vzhledem k posunu termínu přijímání prvních žádostí pro projektová opatření je k dispozici pro hodnocení většiny efektů PRV stále nízký počet relevantních dat, a hodnocení je tím ovlivněno.

⁴ Do projektových operací jsou zahrnuty projekty v opatřeních M01, M04, M06, M08 (vyjma operace 8.1.1), M16, M19 a M20.

Odpovědi na evaluační otázky se snažil hodnotitel formulovat tam, kde to bylo možné s ohledem na dostupná data (např. ještě nejsou dostupná v potřebné míře data z monitorovacích listů pro vyhodnocení některých ekonomických a environmentálních ukazatelů).

Intenzita celkového příspěvku PRV k podpoře rozvoje znalostní základny, spolupráce a inovací, celoživotního vzdělávání a posílení vazeb na výzkum a vývoj se v průběhu roku 2019 zvýšila zejména díky postupně zrychlující realizaci opatření M16 Spolupráce. I nadále přetrvává nižší zájem v operacích 16.3.1 Sdílení zařízení a strojů a zejména 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů a u operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP nedojde k vyčerpání alokace ani k naplnění cílové hodnoty počtu podpořených projektů. Z 20 původně plánovaných operačních skupin nyní 15 realizuje svoje projekty. Informační a vzdělávací akce podpořené programem navštívilo již přibližně 20 % pracovníků sektoru. Celkový počet účastníků vzdělávacích akcí, s výjimkou PO 2B, zůstává velmi nízký (11 % u všech realizovaných akcí).

Vzhledem k průběhu implementace PRV v operaci 4.1.1 Investice do zemědělských podniků lze konstatovat, že PRV přispívá k modernizaci podpořených zemědělských podniků v očekávané míře. Z vyhodnocení nárůstu HPH a výkonu u podpořených zemědělských podniků lze konstatovat, že byl zaznamenán pozitivní vývoj, resp. efekt u podpořených subjektů.

Z probíhající implementace PRV je patrné, že tento program přispívá ke vstupu mladých zemědělců do odvětví zemědělství. Bylo podpořeno 1 058 mladých zemědělců v rámci operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců, což představuje 4 % všech zemědělských podniků v ČR.

Pokud mladí zemědělci žádají o dotaci v investiční operaci 4.1.1, tak nejčastěji v záměrech a-g, což jsou záměry s maximální výší dotace 5 mil. Kč. Téměř 48 % proplacených investičních projektů operace 4.1.1, v záměru a-g, bylo realizováno zemědělci do 40 let.

Proplacené investiční projekty v rámci operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů realizované 263 potravinářskými podniky představují naplnění cílové hodnoty v podílu počtu podpořených podniků z PRV vůči všem potravinářským podnikům (indikátor 93730) z 92 %. Z tohoto pohledu lze hodnotit příspěvek PRV na investice do přidávání hodnoty při zpracování zemědělských výrobků za přínosný. Bylo zaznamenáno zvýšení HPH a výkonů u podpořených podniků ve vyšší než plánované výši. I zde lze hodnotit příspěvek jako pozitivní.

Pokrok v realizaci intervencí, které by měly přispět ke zvýšení ekonomické výkonnosti subjektů podnikajících v lesním hospodářství, je zřejmý, a to díky zvýšené dynamice nově v obou operacích souběžně.

Lze také konstatovat, že PRV přispěje k diverzifikaci činností zemědělských podniků v zamýšlené míře s výjimkou počtu vytvořených pracovních míst, přičemž problém s pracovními místy je průřezový pro většinu relevantních opatření a operací. Obdobný závěr je možné učinit i v rámci operace M19, kde obdobně jako u předchozí operace sice dosavadní dosažený pokrok ještě neodpovídá

optimálnímu stavu, nicméně dynamika implementačního procesu stejně jako počty registrovaných a závazkovaných projektů nepředstavují znatelné riziko nenaplnění stanovených cílů.

PRV primárně necílí na operace přispívající k *PO 5A Efektivnější využívání vody v zemědělství*, *5B Efektivnější využívání energie v zemědělství a při zpracování potravin* a *5D Snižování emisí skleníkových plynů a amoniaku ze zemědělství*, na tyto PO mají vedlejší vliv investiční operace, především operace 4.1.1. U hodnocených projektů došlo ke snížené spotřebě energie na tržby (zvýšená efektivita) v hodnotě 0,0002 Toe/tis. Kč tržeb. Vlivem podpory investičních projektů došlo ke zvýšení emisí skleníkových plynů u podpořených projektů o 0,76 kt CO₂ ekv. a zvýšení emisí amoniaku o 0,2 kt NH₃. Toto zvýšení je způsobeno podporou projektů, ve kterých došlo ke zvýšení stavů hospodářských zvířat, což se odrazilo v navýšené technologické kapacitě a ve zvýšení emisí GHG a NH₃.

Hodnocení environmentálních opatření se zaměřilo na vybraná dílčí témata ve vztahu k naplňování relevantních prioritních oblastí.

V prioritní oblasti *4A Obnova, zachování a zvýšení biologické rozmanitosti, zemědělství vysoké přírodní hodnoty a stavu evropské krajiny* bylo zpracováno prostorové vyjádření míry zájmu o jednotlivé managementy Agroenvironmentálně-klimatických opatření (M10) i ekologického zemědělství (M11) a byla zpracována komparace se stejnou analýzou zpracovanou v roce 2018.

Dále byly v rámci hodnocení prioritní oblasti 4A zpracovány dvě dílčí analýzy. Případová studie hodnocení biodiverzity prostřednictvím indikátoru ptáků zemědělské krajiny se zaměřila na trend tohoto indikátoru v konkrétní lokalitě. Dále byla zpracována kvalitativní analýza nízkého zájmu o titul Pěstování trav na semeno v rámci Ekologického zemědělství. Jako klíčová překážka byly identifikovány přísné podmínky formulované relevantní vyhláškou, které je v režimu ekologického zemědělství obtížné splnit, což generuje nízkou rentabilitu.

Analýza v prioritní oblasti *4B Lepší hospodaření s vodou, včetně nakládání s hnojivy a pesticidy* se zaměřila na kvalitativní analýzu trendů obsahu dusičnanů na plochách zvláště ohrožených dusičnany a v ochranných pásmech vodních zdrojů, které byly identifikovány ve Střednědobém hodnocení. Výsledkem analýzy je zjištění, že vliv způsobu hospodaření na zemědělské půdě je v takovém typu plošné analýzy marginální.

Při hodnocení prioritní oblasti *4C Předcházení erozi půdy a lepší hospodaření s půdou* byl hodnocen nízký zájem o využívání operace 8.5.1, jako klíčové důvody byly označeny nevhodné načasování podávání žádostí, administrativní náročnost a dostupnost jiných zdrojů financování, které těmito deficity netrpí.

Závěry a doporučení

V hlavních oblastech podpory PRV, především v opatřeních investičního charakteru, v opatření M04, odpovídá implementační pokrok současné fázi programu. Lze konstatovat, že realizace opatření

podporující rozvoj a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských a lesnických podniků úspěšně pokračuje a výrazně přispívá ke zlepšování mikroekonomické situace i stability těchto podniků.

Na základě zjištění Podzimního průběžného hodnocení 2019 doporučujeme následující:

- Znovu podrobně posoudit reálnost naplnění zejména v opatřeních M01⁵ a částečně také v M16 (operace 16.3.1, 16.4.1) a podpořit jejich absorpční kapacitu.
- Více podpořit projekty zaměřené na ekologická a protierozní opatření, případně zvážit revizi cílových hodnot u těchto věcných indikátorů s nejnižším implementačním pokrokem v operaci 4.3.1 Pozemkové úpravy.
- Bodově zvýhodnit projekty přispívající k nově vytvořeným pracovním místům.
- Na základě výsledků provedených analýz byla formulována doporučení pro zlepšení implementace některých managementů AEKO a EZ, jejichž naplňování prozatím není dostatečné.

EXECUTIVE SUMMARY

The autumn term evaluation 2019 as of 30 June 2019 is the output of the ongoing evaluation of the Rural Development Program for the period of 2014-2020 (RDP 2014-2020). The report summarizes the financial and factual implementation of RDP as of 30 June 2019 and evaluates it in response to common and specific evaluation questions 1-21 (except of Q19A and Q19B, which will be subject to a comprehensive evaluation in 2024).

Overall Approach to Evaluation

The autumn term evaluation 2019 is based on a combination of quantitative and qualitative evaluation methods that were used for the preparation of answers to specific evaluation questions. The selected methods are based on the EU Guidelines for RDP evaluation, especially on the Guidelines to evaluate questions 1-21 for Mid-term evaluation 2017⁶.

Context of Implementation

As of 30 June 2019, seven rounds of the call were announced in the RDP as in the previous reporting period. In addition, a continuous receipt for operation 4.3.1 Land consolidation, measure M19 LEADER co-operation activities (community-led local development) and measure M20 Technical Assistance was also in 2019 underway. In the case of “environmental measures”, there is a continuous submission of grant applications (in the form of so-called Single Application) since 2015.

Financial Progress of Implementation

⁵ ŘO PRV již nyní vyhlašuje nové kolo výzvy a pro rok 2020 má v plánu vypsát výzvu na jaře i na podzim. Pro ztraktivnění a zvýšení rychlosti čerpání operace pracuje nyní ŘO PRV na návrhu a zjednodušení vykazování.

⁶ Assessment of RDP results: How to prepare for reporting on evaluation in 2017 a Annex 11 – Fiches for answering common evaluation questions for RDP 2014 – 2020; European Commission (2016)

The total drawdown of the RDP as at 30 June 2019 amounts to EUR 1,917,010,396, which represents 54.3% of the total allocation for the RDP.

Within the scope of the environmental measures, EUR 1,454,621,608 was reimbursed as of 30 June 2019, which is more than two thirds of the allocation for these measures (66.7%). The greatest progress has been made in the measure M11 Organic farming (77.6%), while the lowest is M15 Forest-environmental and climate services and forest protection (27.2%).

Since the beginning of the programme period, 8,109 projects with a total public funding of EUR 462,388,788 were reimbursed (as of 30 June 2019). This amount also includes payments in Operation 6.1.1 Business start-up aid for young farmers (1,093 subjects). The total drawdown of the project operations as at 30 June 2019 represents 34.5% of the allocation for project operations. The highest drawdown rates of the project measures represent operations 4.3.1 Land Consolidation (42.4%), 4.3.2 Forest infrastructure (48.7%) and 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings (52.0%), followed by operations 8.6.1 Equipment and technologies for forestry (44.3%) and 8.6.2 Technical equipment of woodworking establishments (38.4%).

Factual progress of implementation

The factual progress of the individual operations is described in the report in chapter 3.3 within the framework of the individual measures that enter into the evaluation and the answers to the evaluation questions.

As in the previous evaluation period (as at 31 December 2018), the highest factual progress is achieved by the operations 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings, 6.1.1 Business start-up aid for young farmers, 8.6.1 Equipment and technologies for forestry and 8.6.2 Technical equipment of woodworking establishments. The above-mentioned operations also recorded the highest subsidy rate for the given allocation.

Low implementation progress as at 30 June 2019 is indicated by the low number of participants in Training actions (1.1.1), with the exception of priority area 2B for young farmers. Low implementation progress has also been noted in operation 6.4.3 Investment supporting energy from renewable sources, operations 16.3.1 Equipment and resource sharing and 16.4.1 Horizontal and vertical cooperation among actors in short supply chains and local markets. Also, the implementation of M19 LEADER co-operation activities is lower and corresponds to the later start of the implementation of M19 projects.

The total area supported under AEKO still exceeds the target by approximately 11%. In the case of the measure M11 Organic farming the target value of supported area is fulfilled by 111% with a year-on-year growth of 4 percentage points. Implementation of other environmental measures M12 and M13 also show a steady or very slightly increasing trend. In the case of measure M12 achieves commitment area 106% of the target value (year-on-year increase of 0.4%) and commitment areas in measure M13 also exceed the target value by about 1%.

A significant year-on-year increase is recorded in case of measure M15, especially operation 15.1.1, whose liability area increased by more than 11% year on year. Progress in operation 15.2.1 shows a lower rate, the area of liabilities increased by less than 5% year on year.

Evaluation questions assessment

Due to the postponement of the first round of the call for project measures, there is still low number of data for evaluation of some RDP effects, and the evaluation is affected. Answers to the evaluation questions were attempted by the evaluator wherever possible with regard to the available data (e.g. data from the monitoring sheets are not yet available for the evaluation of some economic and environmental indicators).

During the course of 2019, the intensity of the overall RDP contribution to the support of the development of knowledge base, cooperation and innovation, lifelong education and to the empowerment of the relation between research and development has increased. This increase was caused mainly due to gradually accelerating implementation in the measure M16 Co-operation. Nevertheless, lower interest in operations 16.3.1 Equipment and resource sharing and especially 16.4.1 Horizontal and vertical cooperation among actors in short supply chains and local markets remains. The allocation of 16.1.1 Horizontal and vertical cooperation in sustainable production of biomass for energy production, food production and in industrial processes will not be not drained, as well as the target number of supported projects will not be reached. Of the 20 initially planned operational groups, 15 are now implementing their projects. About 20% of sector workers have already visited the information and training events supported by the program. The total number of participants in training events remains with the exception of PA 2B very low (11% at all realized events).

With regard to the implementation of RDP in Operation 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings, it can be stated that RDP contributes to the modernization of supported farms. From the evaluation of GVA growth and agriculture output of supported farms, it can be stated that a positive development has been recorded, respectively effect of on the supported entities.

The ongoing implementation of the RDP seems to contribute to the entry of young farmers into the agricultural sector. 1,058 young farmers have already been supported under Operation 6.1.1 Business start-up aid for young farmers, representing 4% of all agricultural holdings in the Czech Republic. Almost 48% of the investment projects that have been reimbursed under Operation 4.1.1, terms of a-g, were implemented by farmers under 40 years.

Investment projects under Operation 4.2.1 Support for investments in processing /marketing and/or development of agricultural products, which were implemented by 263 food entities, represent the fulfilment of the target value of supported enterprises from the RDP towards all food businesses (indicator 93730) of 92 %. From this point of view, the contribution of RDP to investment in adding value in food processing industry can be assessed as beneficial. The increase in GVA and output in supported enterprises was higher than planned. Here too, the contribution can be evaluated as positive.

Progress in the implementation of interventions, which should contribute to increasing the economic performance of forestry businesses, is evident, thanks to the increased dynamics newly in both operations in parallel.

It can also be stated that the RDP will contribute to the diversification of farm activities to the extent intended, with the exception of the number of jobs created, while the problem of jobs is cross-cutting for most of the relevant measures and operations.

A similar conclusion can be made even under the operation M19, which, like the previous operations, although progress to date still not optimum condition, however, the dynamics of the implementation process as well as the number of registered and committed projects do not pose an appreciable risk of non-fulfilment of the objectives set.

RDP does not primarily target operations contributing to PA 5A Increasing efficiency in water use by agriculture, 5B Increasing efficiency in energy use in agriculture and food processing and 5D Reducing greenhouse gas and ammonia emissions from agriculture. Investment operations, especially projects in 4.1.1 have secondary effect. In the evaluated projects, there was increased efficiency in the value of 0.0002 Toe / thous. CZK of sales. Due to the support of investment projects, greenhouse gas emissions have increased by 0.76 kt CO₂ eq. and ammonia emissions increased by 0.2 kt NH₃. This increase is due to support for projects with increased number of livestock that has been reflected in the increase in GHG emissions.

Evaluation of environmental measures focused on selected topics related to the implementation of relevant priority areas.

Within PA 4A (Restoring, preserving and enhancing of biological diversity, high nature value agriculture and the status of European landscape) a spatial analysis of the farmers' interest in the managements of Agri-environment-climate measure (M10) and Organic farming (M11) was elaborated, including a comparison with similar analysis from 2018.

Furthermore, two specific analyses were elaborated in PA 4A. A case study of biodiversity trends measured by the Farmland bird index was focused on the trend of this indicator in specific locality. Furthermore, a qualitative analysis of low absorption of the management Growing grass for seeds within Organic farming was presented. Key obstacle of higher utilization of this management was observed in strict conditions formulated by relevant legislature that are difficult to fulfill within Organic farming, resulting in low rentability.

In PA 4B *Improving water management*, the analysis focused on qualitative explanation of trends of nitrate pollution within nitrate vulnerable zones and water resources protection zones that were identified in the Mid-term evaluation. This analysis concluded that the effect of management on arable land is in the complex of factors influencing water quality in this type of analysis rather marginal.

Within FA 4C *Preventing soil erosion and improving soil management* the low absorption of Operation 8.5.1 was studied in detail. Among key reasons of the following was highlighted: inadequate timing of

application period, administrative burden and availability of other sources of funding that do not suffer from these deficits.

Conclusions and suggestions

In the main areas of RDP support, especially in investment measures, in measure M04 particularly, the implementation progress corresponds to the current phase of the program. It can be stated that the implementation of measures supporting the development and the increase of the competitiveness of agricultural and forestry enterprises has advanced successfully and contributes significantly to the improvement of the microeconomic situation and stability of these enterprises.

Based on the findings of the Autumn Term Evaluation 2019, we suggest the following:

- To assess in detail the reality of achievement the indicators, especially in measures M01⁷ and partly also in M16 (operations 16.3.1, 16.4.1) and to support absorption capacity.
- To enhance the support of projects focused on ecological and anti-erosion measures, eventually consider revision of target values for these specific indicators that show the lowest implementation progress in operation 4.3.1.
- To advance projects contributing to newly created jobs by assigning more points in preferential criteria. Reduce target values for newly created jobs.
- Specific recommendations have been formulated on the basis of performed analyses with respect to strengthening the implementation of specific managements of AECM and Organic farming that did not experience sufficient progress. Also, precise targeting of some operations was proposed.

⁷ The RDP MA is already announcing a new round of calls and plans to announce a call for 2020 in spring and autumn. The RDP MA is now working on the design and simplification of reporting to make the operation more attractive and faster.